

CERKVENI GLASNIK

Izhaja zadnji teden v mesecu

ZA TRŽIŠKO ŽUPNIJO

Posamezna številka stane 2 Din.

Disciplina.

Predlanskem sem poleti obiskal Dubrovnik. V poletni vročini sem počasi korakal od Dubrovnika proti luki Gruž. Pred luko je na desno prostorn travnik, očitno javno igrišče. Tam je stala gruča dečkov od 10 do 15 let starih. Največji je držal v sredini žogo in hotel igrati vlogo nekakega voditelja ter je delil posameznim dečkom vloge za nogomet. Toda večinoma niso bili zadovoljni z odkazanimi vlogami. „Jaz tega ne bom igral“ — je vpil eden, „jaz hočem biti vratar“. Drugi je zopet skušal prevpiti vse in je mahal z rokami in kričal „Tega pa ne, ti nas ne boš komandiral, jaz bom to igral, kar jaz hočem“. In tako so se prepirali kake četrt ure. Z zanimanjem sem gledal in poslušal to borbo za „mandate“ in za komando in čakal, kako se bo končala. Kakorkoli je razdelil večji deček vloge, vedno je bil kateri nezadovoljen. In končno je zagrabil žogo in jezen odšel in za njim tudi drugi prepiraje se med seboj, kdo je več, kaj kateri več zna, kdo bi moral to ali drugo mesto zastaviti —.

„To je prava slovanska politika“, sem si dejal in gledal za to mladino, ki je odhajala proti domu.

Se igre ni mogoče igrati, če ni discipline med igralci in če ni avtoritete, — ki bi jo drugi priznali, če ni voditelja, ki bi ga vsi poslušali.

Disciplina je potrebna povsod: Doma v družini, v šoli, v društvu, v državi, v delavnici, v tovarni, — pa tudi v cerkvi in v cerkvenem življenju.

V družini morata držati disciplino oče in mati, predvsem oče, kot poglavar družine. Že Grki so rekli; „Eden mora biti gospodar!“ Eden mora vse voditi, ukazovati, določati delo, skrbeti za red. V družini, kjer ima gospodar disciplino, vsak ve, kaj mu je storiti, delo se vrši tiho in gotovo, vsak je pri svojem delu, vse se napravi v redu in miru. Kjer pa družinski oče ne zna držati discipline v družini, tam se prepirajo otroci s starši in med seboj. Vsak hoče delati po svoji volji, vsak si izbira lažje in prijetnejše opravilo, radi tega delo zaostaja, se mnogo manj naredi, vse z neko nevoljo dela, otroci se med seboj prepirajo, kaj bo kdo delal, komodni na račun pridnejših lenarijo. Posebno žalostno je, če starši ne znajo delati reda in pravice med otroci in se ti med seboj prepirajo in si delajo morda s pestjo pravico. Tam so neprestani prepiri v družini na dnevnem redu, tam ni prave ljubezni, ne zadovoljnosti doma in se otroci z neko nevoljo razprše po svetu in nosijo neprijetne spomine v duši na svoj dom.

Oče mora biti kralj v domači družini, za vse mora skrbeti, povsod mora imeti oči, on mora delo razdeljevati in skrbeti, da se vse vrši po njegovi volji, pravično deliti delo med družino, za vse enako skrbeti, vsakemu on deliti pravico, potem bo vžival ugled in bo zadostoval samo pogled in otroci bodo vedeli, kaj jim je storiti.

Predvsem pa se morajo starši varovati prevelikega vpitja v družini. Kdor dosti kriči, ta ne zna držati discipline, tega družina ne bo vbogala. Otroci se navadijo na vik in krik in tako se za kreganje staršev ne zmenijo dosti. Kako žalostno je, če v družini vlada vpitje in z njim združeno zmerjanje in preklinjanje! Tiho, mirno ukazuj, malo govori, tisto, kar ukažeš, moraš strogo zahtevati, da se izvrši. Ukaz

mora biti določen. Ne pa tako, kot po nekaterih družinah ukazuje oče: „No, eden naj gre iskat vode.“ Kateri je tisti eden? Mica misli, da naj gre Franca, Janez misli, da bi moral iti Gašper in tako noben ne gre. „Tok ne bo noben ubogal, preteti paglavci neubogljivi“, se zadere spet oče. Pa še zopet se otroci igrajo in nič ne slišijo. Pa se znova oglasi: „Pa pojdi no ti Francka“ — ta je namreč še najbolj boječa in zato je vedno na vrsti. Francka pa se kislo izgovarja: „Zmeraj moram jaz nositi in vbogati, pa drugim tudi kaj rečite“, in se obotavlja in morda končno le z godrnjanjem stori. V taki družini se otroci razvadijo, da eden na drugega delo zvrčajo, da ni potem nikdar reda, da se vse površno napravi, da polovico manj naredi, kakor če bi imeli poglavarja, ki bi znal držati disciplino.

Podobno kakor v družini mora biti tudi v vsaki drugi organizaciji — disciplina. Čim bolj drže člani disciplino, tem bolj dosega organizacija svoj smoter, brez discipline pa ne doseže narod, ne država, ne kaka druga organizacija kaj prida uspehov.

Ko sem se predlanskem vozil po morju z nekim hrvatskim doktorjem-advokatom, pa je rekel v pogovoru: „Jaz bom svojega sina poslal v šole v Slovenijo v škofove zavode, da se pri Slovencih nauči discipline, ki jo Hrvatje nič ne poznajo“ —. To je neka slovanska bolezen, da se tako neradi uklonijo disciplini in v tej nediscipliniranosti so morda ravno Hrvatje najizrazitejši zgled, zato pa kljub svojemu bogastvu nikamor ne pridejo —.

Nekateri ljudje so silno modri v zabavljanju, v kritiziranju; vse sami najboljše vedo, kako bi se moralo delati, kaj je bilo napak, kako bi stvar sijajno šla, če bi ne bilo tega in onega, te ali one napake —. Toda njihova modrost je samo v kritiziranju in besedičenju! Mesto da bi sami kaj storili, pa drže roke križem, pipo kade in modrujejo o vsem mogočem.

To napako opazimo večkrat pri organizatornem delu. Nekateri so silno modri in darežljivi z dobrimi sveti, a sami nikdar nič ne store, nič ne pomagajo in — najmanj drže disciplino!

Vse naše delo — bodisi na gospodarskem polju, na izobraževalnem polju, v dobrodelnih organizacijah, ima v prvi vrsti namen širiti in utrjevati evangelij v našem narodu. Katoliški Slovenci imamo lepo urejene razne organizacije na vseh poljih, tudi v Tržiču gotovo nismo najzadnji! Da bodo pa te organizacije res dosegle svoj namen, je potreba, da se v njih vzgoji vedno več discipline, da bo vse kakor ena organizirana armada, da bodo vse na en udar delale in na vseh poljih utrjevale kraljestvo božje. Naše gospodarstvo, naše telovadne organizacije, naše izobraževalne organizacije, naše umetniško delo, naše cerkvene organizacije, naše stanovske in strokovne organizacije, vse to mora za enim ciljem, vse to mora skupno delati; ena mora podpirati drugo, pa bodo vse uspevale! Vse naše organizacije morajo biti kakor prave sestre in bratje med seboj! Po vseh naj vlada disciplina, red, smotreno delo, duh skupnosti in bratstva, vsi moramo biti za vse, vsi za enega!

Če pa hočemo upeljati res pravo disciplino v naše vrste, je treba predvsem samozatajevanja! Človek se mora podvreči skupnemu cilju, radi skupnosti mora znati pozabiti,

tudi samega sebe. Koristolovci, ki iščejo le samo svojo lastno korist in drže le toliko časa, dokler jim to nese, so v vsaki organizaciji in vsaki družbi — največji balast in največji škodljivci. Ob prvi priliki izdajo svojo zastavo, ker grede kakor ovca za soljo tja, kjer jim več nudijo. Igralec v naših organizacijah ne sme igrati zato, da bo hvaljen in občudovan, ampak se žrtvuje radi tega, da podpira dobro stvar in bo tako rad prevzel tudi kako manj pomembno vlogo; naš disciplinirani pevec bo vsejedno pel, čeprav ne poje pri tej ali drugi slovesnosti solo; discipliniran društvenik bo vsejedno sodeloval in pomagal, čeprav ni morda tako upoštevan, kakor morda misli, da zasluži; značajan mladenič ali mladenka bo vztrajal ali vztrajala v naših vrstah, čeprav ga morda kdaj ta ali drugi član kaj morda hote ali nehote žali; zamere za malenkosti discipliniran član katoliške armade ne pozna, on gre preko takih malenkosti na dnevni red in vrši dalje svoje dolžnosti.

V Trziču dela katoliška fronta na vseh poljih velikanske korake naprej. Povsod napredujemo: na gospodarskem, kulturnem, pa tudi v cerkvenem oziru. Delo nam prekipeva skoro čez glavo. Krščansko ljudstvo nekako zdravo čuti, da mora biti pri vseh teh akcijah poleg duhovnik. Nekaj zdravega v ljudstvu je to, da pogreša duhovnika, če ne pride k njemu v društvo, v organizacijo, k prireditvi! Naše ljudstvo čuti, da mora katoliško akcijo predvsem voditi oni, ki ga je Bog postavil v svoj vinograd za voditelja in oskrbnika. Vsaka katoliška akcija na tem ali onem polju bi bila pogrešana, če bi se vršila preko in proti cerkvi in njenim pastirjem! Toda pri tem razmahu pa moramo imeti vedno pred očmi, da duhovniki ne bomo mogli biti povsod poleg! Treba je deliti delo, treba je avtonomije posameznih naših organizacij. V-aka se mora razvijati zase, na svoj način, v vsaki naj se razvijajo zmožnosti vodstva in članov, a tega ne smemo nikdar pozabiti, da smo končno vse organizacije na vseh poljih le ena — katoliška armada, ki mora enotno nastopati, enotno delati, držati disciplino po načelu: eden za vse, vsi za enega!

Samomorilna kuga.

Tekom enega leta smo imeli v naši župniji celih pet samomorov! To je gotovo žalostna rekordna številka, kakoršne Trzič ni dosegel, kar obstoja!

Odkod to prihaja? Tako se nehote vsak izprašuje vpričo tega žalostnega dejstva.

Da je danes procentuelno več živčno bolnih, ki v težkih trenutkih življenja niso več popolnoma odgovorni za svoja dejanja, da je tudi danes več umobolnih, ki za svoja dejanja sploh niso več odgovorni, je jasno. — O teh ne govorimo! Seveda je tudi tu vprašanje: Zakaj pa je danes toliko umsko tako razrovanih in ubitih ljudi, da niso več zmožni jasne sodbe in popolnoma svobodne odločitve? In če to vprašanje rešujemo, bomo našli iste vzroke, kot jih najdemo za zavestne in svobodno hotene samomori! Ker svet zapušča Boga in njegovo zapoved prihaja na eni strani v človeški rod razkroj narodnega zdravja — telesne bolezni, ki povzročajo umsko manj vreden rod, na drugi strani pa gine npravnost, spoštovanje do življenja, lahkomišelnost igranje z življenjem in večnostjo — —

Naj navedem le nekaj poglavitnih vzrokov, ki v moderni dobi povzročajo toliko število samomorov.

Predvsem je pomanjkanje spoštovanja do človeškega življenja. — Življenje je nekaterim kakor obleka, ki jo more človek vreči od sebe, če mu več ne ugaja. V vojski so mnogi videli, kako se je malo upoštevalo človeško življenje, jasno se danes propagira za pravico morije nerojenega življenja, samo iz stališča uživanja in koristi. — Če naj bi se smelo monti nerojeno življenje le radi tega, da se otresejo povzročitelji življenja bremena, potem je pač samo en korak do sklepa, da sme človek sebi ali drugemu vzeti življenje, če se s tem otrese bremen ali izogne življenjskim neprijetnostim.

Naša svobodomiselnost, socialistična in komunistična družba s svojo nemoralno propagando proti § 144 vzgaja naravnost samomorilne kandidate, ko predstavlja človeško življenje kot nekaj, kar naj bi se smelo poljubno uničiti — Pred nedoraslili fanti in dekletki celo se danes po raznih svobodomiselnih in materijalistično socialističnih društvenih predava o tej zadevi, napada se katoliški nauk, katoliška cerkev ravno radi tega, ker brani nedotakljivost človeškega življenja! Vso brezvestnost te družbe kaže posebno njeno blatenje proti nam, kadar branimo nerojeno življenje. Takoj imajo pri rokah vojsko in zavijajo, kakor da bi bila katoliška cerkev kriva vojske, kakor da bi katoliška cerkev branila klanje v vojski, kakor da bi katoliška cerkev odobraval vojskino morijo! To je lumparija, ki jo zmore le satanizem!

Da pa ni spoštovanja do človeškega življenja, je pa v prvi vrsti vzrok to, ker ni vere, ker ni žive vere!

To vidimo tudi pri pogaoskih narodih. Dokler so imeli vsaj nekaj vere v Boga in posmrtno življenje, so spoštovali veličanstvo človeškega življenja, ko jim je pa tedanje — bi rekel svobodomiselnost in materijalizem ubil še to pomanjkljivo luč vere in misel na večnost, so se pa strašno razpasli samomori.

Le vera uči spoštovati človeško življenje! Seveda nadnaravna vera, ki uči, da je gospodar življenja Bog, ki ga je vstvaril; le tista vera nudi varstvo življenju, ki uči, da je človeško življenje v luči večnosti neskončno vredno, da je ena sama duša več vredna kot vse bogastvo in vse premoženje celega sveta. Le tista vera daje tudi v bridkih in težkih dneh življenja močno oporo, ki uči, da je naše življenje le priprava za srečno večno življenje in da trpljenje tega sveta človeku služi v večno plačilo.

Kdor to vero uničuje v človeških srcih, kdor ji tla izpodkopava v človeški družbi, ta uničuje smisel za veliko vrednost človeškega življenja, ta jemlje človeškemu srcu oporo v težkih dneh življenja, ta vzgaja človeštvo v samomorilce.

Žalibog je danes cela armada knjig in časopisov, strank in organizacij, ki izpodkopujejo vero in življenje po veri, ki smatrajo za poglavitno nalogo smešiti vse, kar je krščanskega, ki se ne sramujejo celo javno smešiti vero v posmrtno življenje in z zasmehom pojejo pesem: „Nebesa prepuščamo vrabcem in angelcem, mi hočemo tu naše nebo.“

Da in ravno to je nadaljni vzrok samomorov — materijalizem! Le tu na tem svetu hoče sreče, le tu uživanja, le tu se izživeti, kaj po smrti, to jih ne briga! Toda človeško srce zastonj išče sreče brez Boga. Človeško življenje je tesno združeno s trpljenjem, s težko borbo za vsakdanji kruh, z bridko borbo s strastmi in svetom — Če nima človek večnega cilja pred seboj, je kaj razumljivo, da se mu zagabi to življenje, da si pretrga nit tega življenja, ako ne najde sreče, če ne najde kar išče, ker mu postane življenje prazno in brezpomembno —

Kako lep pomen življenju daje katoliški nauk, ki uči, da je vsako življenje pred Bogom in večnostjo lahko bogato in velepomembno! Uboga zapuščena ženica, ki živi pod podstrešjem leta in leta pozabljena od sveta, v trpljenju in boleznih, pomanjkanju in zapuščenosti, — živi bogatejša in pomembnejše življenje, kakor kaka kraljica ali ugledna dama, če daruje svoje trpljenje Bogu, če vse prenaša radi Boga. Kako občudovanja vredne so pogosto take osebe, ki desetletja trpe, a vse vdano darujejo Bogu, neredko za pokoro onih, ki pozabljajo na Boga! Ti v največjem pomanjkanju in trpljenju ljubijo svoje življenje, nikdar ne obupajo, z vedrim licem prenašajo udarce usode! Kako nasprotje je pač med temi in onimi, katerim je neverni in brezbožni svet vzel vero! Kako dobro bi se mnogim lahko godilo, imajo vsega v izobilju: zdravja, denarja, primerno eksistenco, a vendar so nesrečni, so bedni in si jemljejo svoje lastno življenje in pogubljajo svojo dušo! Kjer ni vere, žive vere, tam ni moči, tam ni sreče, tam ni pojma o velikem pomenu človeškega življenja. Kdor torej vero v narodu ubija, kdor jo omalovažuje, kdor ovira versko življenje, ta vstvarja v

narodu vedno bolj nekak teren za nesrečne samomorilske eksistence —

Z modernim materijalističnim duhom je nekako v tesni zvezi moderna uživanjaželjnost! Že mladina je danes čisto drugačna, kot je bila. Vse je bolj mehkužno vzgojeno, vse na lahko, vse samo na veselje in zabavo usmerjeno! Nič ali vsaj premalo zatajevanja, premagovanja, odpovedi, smisla za trdo delo, za resnobo življenja! In tako ni dovolj prave vzgoje za življenjsko borbo. Ko pridejo težave, gorje in trpljenje, pa nima moči, da bi vse to nosil, pa se mu porode samomorilne misli —

Več vere, več spoštovanja do življenja, več zatajevanja, več skromnosti, manj pijančevanja, manj veselje, manj uživanja — pa bo manj samomorov!

Dobrodelni vestnik.

Vincencijeva konferenca prevzame 20 westfalskih otrok slovenskih delavcev v zavod na Skali na počitnice v dobi od 19. julija do koncem avgusta. Privatnik se ni nihče oglašil, da bi sprejel kakega otroka na počitnice. Mestna občina je v ta namen kot prispevek za vzdrževanje dovolila Vincencijevi konferenci Din 2500 podpore.

V zavod na Skalo ne bomo več sprejemali dečkov iz meščanske šole, ker tako veliki dečki ne spadajo med deklice. Starši onih dečkov, ki bi jih radi dali v zavod, naj se zglasijo pri č. sestri prednici na Skali ali pri predsedniku Vincencijeve konference v župni pisarni. Če bi se jih oglašilo dovolj, bi jih sprejeli v Rokodelski dom, kjer bi za nje rezervirali eno sobo.

Rokodelski dom. Vincencijeva konferenca se je odločila, da že letos popolnoma dogradi in priredi Kodrovo hišo za Rokodelski dom. V ta namen se bo poslopje nekoliko dvignilo, hiša na ulico in poslopje pod gradom pride pod eno streho, tako se bo pridobilo precej prostora. V zgornjem — novem — delu poslopja se napravijo 4 velike sobe, kjer bo prostora za ca 30 postelj. V zavodu bo stanovalo lahko okrog 40 fantov, ki bodo imeli tu vso oskrbo — stanovanje, hrano, perilo. V hiši bo tudi pralnica in kopalnica. Pritličje bo v kratkem popolnoma preurejeno. Novi podi pridejo v predsobo, v vežo in kuhinjo. Vse bo dograjeno sredi avgusta in takrat slovesno blagoslovimo poslopje in otvorimo novi zavod. Kdor bi želel biti sprejet v Rokodelski dom, naj se zgleda pri predsedniku Vincencijeve konference, ali pri g. ekonomu zavoda Andreju Markiču ali pa pri oskrbnici zavoda, ki bo od 1. julija stalno na razpolago v hiši.

V zavodu sv. Jožefa na Skali smo napravili veliko lopo na dvorišču, kjer bodo imeli gojenci po leti svojo obednico, ki bo služila pa tudi za dojenčke, da bodo po leti vedno na prostem zraku. Poleg tega se je napravila nova zidana kurnica in hlev za zajce, da se gojenci morejo pečati tudi z rejo domačih zajcev.

Oznanila

za mesec julij:

Popoldanska služba božja bo v mesecu juliju ob nedeljah, kakor v maju in juniju zvečer ob 7.45. S tem je ogromna večina Tržičanov zadovoljna, obisk večerne službe božje je boljši, kot je bil sicer prej ob nedeljah. Avgusta je dan že nekoliko krajši in bo služba božja ob nedeljah popoldan zopet ob 2. uri.

1. **V. ned. po binkoštih**, prva nedelja v mesecu, služba božja po navadi, ob 6. skupno sv. obhajilo moških, ki imajo v soboto in nedeljo prednost pri vseh spovednicah, pop. ob 7.45 ura molitve in pete litanije presv. Srca Jezusovega.

5. **Sv. Ciril in Metod**, ob 6. farna sv. maša.

6. **Prvi petek v mesecu**, ob 6. sv. maša z blagoslovom.

8. **VI. nedelja po binkoštih**, slovesno praznovanje sv. Cirila in Metoda, ob 10. peta sv. maša. Ta dan prejmite sv. zakramente za naše vzhodne brate, da bi se združili s sveto cerkvijo.

15. **VII. nedelja po binkoštih**, služba božja po navadi.

16. **Karmelska Mati Božja**, ob 6. orglana sv. maša za žive ude škapulirske bratovščine. Ta dan morejo prejeti popolne odpustke v naši župni cerkvi vsi verniki vselej, kadar obiščejo župno cerkev in molijo v namen sv. očeta papeža, če so prejeli sv. zakramente. Ti popolni odpustki se morejo dobiti od 15. opoldan pa do 16. julija opolnoči. Člani škapulirske bratovščine pa morejo prejeti še posebne popolne odpustke, danes ali poljuben dan v osmini pod navadnimi pogoji.

17. **Sv. Aleš**, ob 6. sv. maša orglana za Dolino, med sv. mašo je darovanje za Dolince.

19. **Sv. Vincencij Pavelski**, ob 6. sv. maša za vse žive in mrtve člane Vincencijeve konference.

22. **VIII. nedelja po binkoštih**, ob 10. sv. maša za karmelsko bratovščino, pop. po litanijah je darovanje za bile karmelske bratovščine.

23. **Ob 5.30 bile in na to slovesna sv. maša** za vse umrle ude karmelske bratovščine, po sv. maši libera na pokopališču.

25. **Sv. Jakob ap.**, ob 6. farna sv. maša.

26. **Sv. Ana**, ob 6. orglana sv. maša za žensko Marijino družbo s skupnim sv. obhajilom. Ob 10. sv. maša pri sv. Ani.

29. **IX. nedelja po binkoštih**, ob 10. sv. maša pri sv. Ani z darovanjem; doma služba božja po navadi ob 6., 8. in 10. uri.

Misjonski teden. Kakor vsako leto, tako priredi tudi letos deklška Marijina družba po župniji misjonski teden ob priliki godu sv. Cirila in Metoda, to je v tednu od 1. do 8. julija. Vsako leto ste se v tem tednu odzvali z obilnimi prispevki za misjone, tudi letos vam prav toplo priporočam to zbirko. Katolik mora biti navdan tudi z apostolskim duhom in po svojih močeh prispevati za razširjenje kraljestva božjega na zemlji. Kolikor pač kdo zmore, toliko naj žrtvuje.

Deklška Marijina družba: Shod 8. julija ob 7. pop.; ura molitve 15., skupno sv. obhajilo 29.

III. Red: shod 1. julija ob 2. pop. z uro molitve.

Ženska Marijina družba: Na praznik sv. Ane skupno sv. obhajilo z družbeno sv. mašo ob 6., shod v nedeljo 22. pop. ob 7. v župni cerkvi.

Mesečna šolska spoved in sv. obhajilo: Dečki osnovne šole v soboto 21. julija pop. ob 3., deklice osnovne šole v soboto 28. julija; meščanska šola v soboto 30. junija in drugi dan po 8. sv. maši skupno sv. obhajilo.

Sv. maša na Kofcah bo v nedeljo dne 15. in 22. julija vselej ob 10. dop., če bo pa prišel maševat še kak gospod iz Ljubljane, bomo oznanili.

Za mesec avgust:

1. **Porcijunkula**, ki se pa v naši župniji prenese na prihodnjo nedeljo.

3. **Prvi petek v mesecu**, ob 6. sv. maša z blagoslovom.

5. **X. nedelja po binkoštih**, prva nedelja v mesecu, pred 6. sv. mašo skupno sv. obhajilo za moške, ki naj se za porcijunkulo pač udeleže v obilem številu sv. zakramentov. Pop. ob 2. ura molitve in pete litanije presv. Srca Jezusovega. Sv. Ožbolt, ob 6. sv. maša za Dolince z darovanjem.

Porcijunkulski odpustki — to je popolni odpustki vselej, kadar kdo obišče župno cerkev in moli v papežev namen najmanj 6 krat očenaš, češčena si Marijo in vselej

čast bodi... — se morejo prejeti od sobote 4. avgusta opoldan do nedelje 5. avgusta opolnoči. Spoved se more opraviti že teden prej, obhajilo pa se mora prejeti v nedeljo. Opozorjamo, da mora vsak moliti najmanj šest očenašev in češčenasmarij in čast bodi. Na altarju sv. Florijana se bo izpostavila slika sv. Frančiška v češčenju.

10. **Sv. Lovrencij**, ob 7:30 sv. maša pri sv. Andreju za kosarje in vse kovinske delavce.

12. **XI. nedelja po binškoštih**, ob 8. sv. maša za kosarje.

14. **Vigilija k Marijinem vnebovzetju**, zapovedan strogi post.

15. **Marijino vnebovzetje**, zapovedan praznik, ob 6. in 10. sv. maša z dvema blagoslovoma, ob 8. z enim blagoslovom, ob 10. slovesna peta sv. maša z leviti, pop. ob 2:30 pete litanije M. B.

16. **Sv. Joahim in sv. Rok**, ob 5. sv. m. pri sv. Jožefu.

19. **XII. nedelja po binškoštih**, ob 10. sv. maša pri sv. Jožefu.

24. **Sv. Jernej**, ap. ob 6. farna sv. maša.

26. **XIII. nedelja po binškoštih**.

Dekliška Marijina družba: shod 12., skupno sv. obhajilo 26., ura molitve 19.

Ženska Marijina družba: shod 19.

III. red: shod 5.

Mesečna šolska spoved: osnovna šola dečki 18. pop. ob 3., deklice 25. pop. ob 3. in drugi dan skupno sv. obhajilo po 8. sv. maši; meščanska šola spoved 4. in skupno sv. obhajilo 5.

Popoldanska služba božja ob nedeljah je v avgustu popoldne ob 2.

Sv. maša na Kofcah bo v nedeljo 12. in 26. avgusta.

Mrliška kronika.

1. **Rozman Marijana** roj. **Pavlin**, žena čevljarja, Tržič št. 41, rojena 11. julija 1868., umrla 5. januarja.

2. **Mikič Valentin**, sin delavca, Bistrica št. 57, 10 mesecev star, umrl 17. januarja.

3. **Frantar Marija** roj. **Razinger**, žena delavca, Tržič št. 160, rojena 12. avgusta 1879., umrla 18. januarja. Članica ženske Marijine družbe.

4. **Klemenc Anton**, nezak. sin delavke, Sv. Ana št. 39, 7 dni star, umrl 28. januarja.

5. **Klemenc Ernesta**, nez. hči delavke, Sv. Ana št. 39, 8 dni stara, umrla 29. januarja.

6. **Primožič Franc**, voznik, Dolina št. 59, rojen 7. februarja 1899., umrl 29. januarja. Se je ponesrečil.

7. **Perko Marija** roj. **Ferjan**, žena pred. mojstra, Tržič št. 234, rojena 8. aprila 1901., umrla 12. februarja.

8. **Drobon Katarina**, samska, 54 let stara, Dolina št. 62, umrla 13. februarja.

9. **Šarabon Marija** roj. **Karu**, žena delavca, rojena 11. avgusta 1868., umrla 14. februarja. Članica ženske Marijine družbe.

10. **Klemenčič Pavla**, hči sodnega sluga, Tržič št. 126, rojena 18. junija 1927., umrla 25. februarja.

11. **Šolar Marijana** roj. **Napret**, Tržič št. 201, rojena 25. marca 1854., umrla 1. marca

12. **Toporiš Ciril**, sin čevljarja, 6 mesecev star, umrl 9. marca.

13. **Perko Frančiška**, hči čevljarskega mojstra, Tržič št. 176, rojena 2. aprila 1908., umrla 12. marca. Članica dekliške Marijine družbe.

14. **Kavčič Marija** roj. **Zlitterer**, posestnika in gostilničarja žena, Tržič 179, rojena 25. maja 1860., umrla 13. marca.

15. **Palmarin Jožefa** roj. **Papov**, zasebnica, Tržič št. 53, rojena 19. marca 1855., umrla 13. marca. Članica ženske Marijine družbe.

16. **Komatnovič Millvoj**, finančni stražnik, Dolina, pravoslavne vere, se je ustrelil dne 14. marca.

17. **Šarabon Anton**, delavec, Tržič 187, rojen 5. jan. 1868., umrl 16. marca.

18. **Zupan Simon**, kovaški mojster, Tržič 140, rojen 9. septembra 1860., umrl 16. marca.

19. **Sitar Anton**, posestnik, Sv. Ana št. 66, rojen 13. junija 1856., umrl 2. aprila.

20. **Meglič Janez**, hišar, Dolina št. 89, rojen 23. dec. 1849., umrl 7. aprila.

21. **Meglič Terezija** roj. **Ankele**, žena užitarja, Dolina št. 55, rojena 20. septembra 1854., umrla 17. aprila.

22. **Langus Terezija** roj. **Grašič**, žena delavca, Sv. Ana št. 33, rojena 6. septembra 1886., umrla 17. aprila.

23. **Benedik Katarina** roj. **Peternel**, vdova, delavka, Tržič št. 160, rojena 24. aprila 1861., umrla 19. aprila.

24. **Mali Marija** roj. **Ribnikar**, žena posestnika, Sv. Ana št. 28, rojena 4. februarja 1861., umrla 20. aprila.

25. **Rogelj Marija**, žena krznarja, Tržič št. 212, rojena 2. februarja 1851., umrla 24. aprila.

26. **Šmitek Antonija**, samska delavka, Sv. Ana 114, rojena 16. januarja 1907, umrla 25. aprila.

27. **Godnov Anton**, sin posestnika, Dolina št. 45, roj. 29. maja 1914., umrl 30. aprila.

28. **Košič Anton**, šofer, Bistrica št. 56, rojen 1. jan. 1900. Se je ustrelil dne 30. aprila.

29. **Polajnar Gašper**, samski prevžitkar, Sv. Ana št. 6, rojen 29. decembra 1851., umrl 1. maja.

30. **Kregar Karl**, finančni pripravnik, Sv. Ana, rojen 25. maja 1894., se je ponesrečil 9. maja.

31. **Ahačič Marija** roj. **Vuk**, žena čevljarja, Tržič št. 102, rojena 2. novembra 1857., umrla 21. maja.

32. **Felicijan Minka**, mestna uboga, Tržič št. 64, roj. 26. maja 1875., umrla 22. maja.

33. **Ahačič Franc**, tovarnar, Tržič št. 47, rojen 16. februarja 1867., umrl 22. maja.

34. **Habjan Frančiška** roj. **Srečnik**, žena delovodje, Tržič št. 78, rojena 3. decembra 1901, umrla 30. maja. Članica ženske Marijine družbe.

35. **Haluzan Ignacij**, delavec, Tržič št. 203, rojen 5. julija 1874., umrl 25. maja.

36. **Pem Valentin**, delavec, Bistrica, rojen 25. novembra 1903., se je ustrelil 30. maja.

37. **Laussegger Leopold**, nezak. sin, Sv. Ana št. 23, rojen in umrl 31. maja.

38. **Kopač Mirko**, sin delavca, Tržič št. 189, rojen 30. oktobra 1925, umrl 4. junija.

39. **Schubert Vera** roj. **Petelnšek**, žena paznika v električni centrali, rojena 1. januarja 1905., umrla 16. junija.

40. **Jerman Marija**, vdova, Tržič št. 103, rojena 28. avgusta 1855., umrla 22. junija.

N. p. v m.!

† Franc Ahačič.

In zopet je odšel eden izmed naših zvestih sodelavcev po plačilo v večnost!

Kakoršno je bilo njegovo življenje, taka tudi smrt! Tih in skromen je bil v vsem svojem nastopu, tiho in skrito je tudi pretrpel svoje zadnje dni in skoro nevidno dozoreval za grob. Svet skoro ni vedel, da je kaj posebno bolan; sicer je bolehal že par let, a smrt njegova je vsem prišla tako nekam nepričakovano —

Bil je član Vincencijeve konference od početka, soustanovitelj naše hranilnice in posojilnice, in njen odbornik od početka do zadnjih dni, vsega krščanskega pokreta se je vedno udeleževal z velikim zanimanjem, bil pa je tudi osebno tak mož, ki zasluži, da mu naš list posveti nekaj vrstic!

V karakterizacijo njegove osebnosti naj navedemo nekaj slik iz njegovega življenja, ki jasno osvetljujejo njegovo dušo.

Bilo je leta 1925. Nekdo potrka na vrata župne pisarne in notri stopi gospod Ahačič. „Nekaj sem Vam prinesel v ta in ta dobrodelni namen —“ pravi in položi večjo svoto denarja na mizo — „Pa to naj ostane med nama, da nihče ne izve“, pravi in se prijazno poslovil.

Pokojnik je bil tih in skromen v vsem svojem nastopu, tih dobitnik cerkve in revežev —.

Nekoč pridem v njegovo pisarno. Bila je ravno sobota in je izplačeval svoje delavce. Pred njim je stal mlad fant — malo v zadregi. Nekaj ni bilo vse v redu glede nedeljske sv. maše. In ravno sem še ujel konec gospodove pridige, ki se je nekako takole glasila: „Pri meni morajo fantje vsako nedeljo k sv. maši. Vsako nedeljo moraš priti v kapelo, da te bom videl pri maši. Čepa ne boš hodil, potem pa dobiš delavsko knjižico —“.

To je bil mojster in gospod, ki ni gledal v mladem fantu le njegovega dela, ampak tudi njegovo dušo! Taki bi morali biti vsi krščanski tovarnarji in mojstri! Pokojni je pravilno pojmoval svojo krščansko dolžnost, ki nalaga gospodarjem, da skrbе tudi za duše svojih delavcev, posebno pa za vzgojo delavske in obrtne mladine! Takih mojstrov, takih tovarnarjev je treba svetu!“

Zadnjič sva govorila nekaj dni pred njegovo smrtjo. Sedel je na zofi za mizo. Prijazno se je po svoji navadi nasmehnil in mi podal roko, ko sem stopil v sobo. „Kako kaj, kako, gospod Ahačič“, začnem pogovor. Vedeli smo že, da mu trka smrt na vrata, a on še ni slutil, ali vsaj pokazal ni tega, kako resna je njegova bolezen. „Bo že, bo že —“ je odgovarjal, „danes se nekoliko bolje počutim, upam, da gre na bolje —“. Tako je z boleznim nasmehom odgovarjal! Nikdar ni tožil, čeprav je moral veliko pretrati v svoji bolezni. Pa je uprl svoje dobre in zveste oči v mene in začel počasi: „Kaj bo pa v nedeljo? Ne vem, če bom mogel priti —“. Začuden ga pogledam in vprašam: „Kam pa mislite iti v nedeljo?“ „Prva nedelja v mesecu bo in treba bo iti zjutraj — —“. Sedaj šele sem ga umel! To ga je težilo, do bo moral morda izpustiti mesečno sv. obhajilo z apostolstvom mož! „Nikakor ne smete v cerkev v nedeljo, to bi poslabšalo vašo bolezen, lahko se prehladite, jaz vam prepovedujem iti v cerkev, dokler ste bolni —“, mu odgovorjam nekako v zadregi. „Morda bo pa vsejedno šlo, počasi bom šel —“. Tako je odgovarjal!

Kako lepa poteza njegovega značaja in življenja je odsevala samo iz teh besed! Da, bil je eden najzvestejših, ki prihajajo vsak mesec redno na prvo nedeljo k sv. zakramentom. Dokler je le mogel, je tudi ob delavnikih prišel v cerkev —! Kot moža globoke vere sem ga imel priliko spoznavati, kar sem v Trziču. Zadnje čase je s težavo hodil, a sv. maše do skrajnosti ni opustil —. To je bil mož, v katerem je krščanstvo dozorelo v resni molitvi in združitvi z Bogom! Ne vem, kakšen je bil v mladosti, a kot mož je bil, kar sem ga poznal, vedno vzor katoliškega moža!

Bil je prvi slovenski župan v Trziču. 12 let je nosil to breme, ki si ga sam ni želel; a samo z njim je moglo slovenstvo prodreti, ker je bil v Trziču on edini večji podjetnik, ki je bil odločno slovenskega mišljenja. Njegova hiša je bila zavedno slovenska takrat, ko je bilo to težko in neredko škodljivo — biti zaveden Slovenec —. A v javnem življenju je doživel bridka razočaranja! On pač za politiko ni bil rojen; bil je predober, preskromen, premalo impulziven in premalo demagoški. S svojim delom ni delal nikdar „štimumge“, niti pred krivičnimi napadi se ni branil —. V najtežji dobi je županoval Trziču, kjer je skoro vse stradalo med vojsko in je bila ogromna večina prebivalstva navezana na javno podporo in na javno preskrbo z živili. Ni ga bilo v državi župana, ki bi bil mogel vsem ustreči, v Trziču je bilo to še posebno težko —. Dosti se je trudil, da bi med vojsko olajšal bedo trziškega prebivalstva, a za to je žel kaj malo hvaležnosti. Nič kaj posebno dostojno se

ni obnašal del naše javnosti napram njemu ob prvih občinskih volitvah po prevratu, da si mu je dal poznavalec razmer častno izpričevalo, „da je bil to najbolj nesebičen in pošten župan —“. Vsled tega je čisto razumljivo, da je dosledno odklanjal zadnja leta vsako prošnjo, da bi se še kaj udeleževal v političnem življenju mesta Trzič —. Tiho in skromno je živel v domači družini, potrpežljivo, kakor kak spokornik je nosil svojo bolezen, z zanimanjem zasledoval vse naše delovanje rad dal dober svet, a odločno je odklanjal vsak korak v politično borbo.

Njegov lepi pogreb je jasno pričal, da je užival splošno spoštovanje, ko se je ob njegovem grobu zbral skoro ves Trzič, vseh strank in vseh obratov.

Naj h koncu še omenjam, da je pokojni imel posebno — neko pristno trziško ljubezen do Trziča in njegovih običajev. Z zanimanjem je bral naš list, vedno se držal starih izročil, mnogo je vedel iz domače zgodovine, katere lep kos je legel z njim v hladni grob.

Naj počiva v miru!

Anton Vovk:

Ohpušč s Koroščga.

To j bo prpravlana! U marskermo rajfink se j mav bl pokadvo, ta poj gun proflan za štruklčče je biv namazan, de se j lpo brešn zapeku. De so tud pute z nam refetale, se samo po seb zastope; de so ble pa bl merae, so ble pa use nh refetnice pomosane, krempł porezane, drof po reglcah skvartiran, use ta druh pa pečeno entveder samo na špeho, al pa še preh mav u prezlch jen jajch povalano, pa poj ucvrto. Usak se j tud lpo napucov, kakr se Trščanam spodobę, doma poslovñ jen z viselam šu na ch.

Use žvo j bo na štacjono. Ane so se se s kon ukp furale, ta nejveč so pa šfletench mav bi krvo z use sorte kufrčč ukp hodile. Druh drujga smo ogledvale, pa strašn ulik j bo zbarvana kakšn bo ureme. Use sorte puče od uremena j bo slišate. K so pa ane š to pošto pršle, de tržiška uremenska postaja na pvaco svaf napovduje jen romarje pomluje, so se ane kar mav votl aufregate. Pa to ni doh gverovo. K j bo poj cev cajt tok lpo, j biv pa pomilvane usm tistm s Koroščga domu posvan, k so preh tače skrbi zavł uremena uganale. — Napucan j biv pa res usak tako, de ni za zreče! Mošč so tud na doje noge ta krašče hvache potegnile, al pa ta doje tok napeglane imele, de j bo za urezate; dkleta so ta usnene kofrničče gor djale, notr po kufrčč so pa ane še ta žamotaste imele al pa svamlče. Use s vidu: kobuk, skrito gvavo, ruto, ush sort kufrece, aktovk, marevo, palco cebrasto, zimšč poj letnšč gvant. Predn smo odšle sej nebo čisu držov, mi pa use vesevo.

Hmav smo se po bvagonh skvartirale.. Ješ, tačga cuga že davn ni bo u Trziču! Dvanajst bvagonov je jmu, pa use na frišn p štrihane, ta velče sorte so bli jen ush 426 se nas je komot uhka usedvo jen vozivo. Sred cuga j biv bvagon, čer so bli gspud fajmaštr jen kopvan, koj zravn pa s Fabrče Holajnarjov voftmane, k so šle z nam na rajžo. Tud guna gspodična frajla, k tok fest učash zajukat znajo, so se tam sred cuga ugvašvale. Pevc pa pevče so tud mav ukp sedle, de ni bo takat preveč iskana, kdr je bvo za zapete. Od ta drujh je pa usak sojo drušno zbrav. Pa je zapiskavo, mi smo še zadne pozdrave zamahale jen smo se premaknile. Adijo Tržč!

Pa lej šmenta! Komej smo se s Trziča premaknile, b že kmav spet nazaj pršle. Ch je pod Prstavo pešov. Kvanc je biv prehud za tako težo. Ruk ruk je devovo. Bvagon so škripale, mošč so se smejale, ane frajle culile; mav smo premaknile, pa spet nazaj vozile. Ta velka mašina j spredej piskava, tržiška zadej, mi pa vsrede. An regement mešajnarjov pa drujh otrok jen še ulik ta velč ldi je gledovo na obeh straneh cuga kva bo. K le nč ni mogu bite, jo j pa še ta druga tržiška mašina prrezova jen kinav smo uhka na kriščmo polo ta dojmo kvanc fije kazale.

Zeji, k je vse dobr švo, se j pa use sorte slišovo, za koga ni mogu napre ch spelate. An so pravle, de so ble šine od džja mokre; ta druj, de mašinfirar ni vaje štreče; ta treč, de so gspod fajmoštr z gnarjam preveč tešči; ta četrt so pravl, de j mrbit gspod Anton soje doje noge med koleasa utknu, pa j zabremzovo; ta pet so modrval, de j gspod ta debel Janez s pvaca s sojm mesom pretežk; nejveč jh je pa tmo potrdivo, de use ukp vago uzignemo, ulik pa tud tist, kar je po policah ležavo. Hdga na usm ni bo nč. Tržišč ta nov drogarist je pa tle zvo do velave pršu. Ženšče so pr rukan če pa sm začele kar po vrste use sorte negove kaplce jemate. Seveda so prov use tud pomagale jen marskera je na nov pokroftana sklepe devova, de se brez Torošovh kaplc ni za po svet torate.

Sam u Križah, Dplah Kran jen Jesenicah so pevc vn stopile pa lpo pokazale kaj znajo. Na Jesenicah so ani votl mav restavracijo obiskate, a ni bo dovoleno, de smo uhka hitrš napre šle. Kar na guno krej tistga čevdra, skoz kerga se na peron pride, smo ble. Z restavracjo majo neker še star poznane. K so gunga leta na Ušarje šle, je restavrater votu pevce kar prdržate, de b mo ldi ukp vabile. Čer je Trščan, tam je vesele!

Na Jesenicah so se tist železenčarje, k so nas vozile, prše use h gspod fajmoštro poslavlat. Rajtam de so z gspudovo roko tud mav popirja prjele, k so se tok prkvanale. So saj uhka zamercale, de so golont ldi vozile!

Hmav so mašino zatavšale jen nemšč personal je ch prevzev. Poj pa spet kmav zapiskavo, pa smo šle. No, še uč so nam pr belmo dnev pržgale, de smo se u ta dojmo tunel uhka gledale. Adijo Gorenska!

Tud nemška financa j pršva. Pa ni biva pusta. Posod je glih slišova. „Samo jesen“, „jest pa provjont“, se j kar po vrste u bvagonh ugvašvavo. Ani so pa tud bl gvahk dopodvale koga majo.

K smo u tunel pršle, se j pa počas začev izpravlate, koko bo treba na Korošcm govarite, čer s slovenšno na bo švo. Use sorte recepte za šnel-tajč so po bvagonh pravle. „Tok bo dobr“, je ana s ta zgornga konca pravva, „kokr je guna rekva s kriščga pola, k je bva u Tajčlondo jen je u štarij zašafvava: „Zupen, solaten, mesen!“ K so j župe prnesl, je pa špajzecegle spremeniva jen je ukazava: „Zupen dol nesen, pa praten prnesen. No pa ulik tržiščh romarjov je uhka tud vornž tajč hrustovo. Mav pr ta zgornmo recepto, je samo ana Anca na Maria-Elend štacjon zaviva. Ble smo firbčne, u ker špraš tam otroc govare. Je pa vona anga skoz voku pobarova: „Tu, tajč al sloveniš?“ Se j je pa mav popaču, kar je u ubeh jezic h glih. —

Pevc so jh nekaj zapele, mav smo lepe kraje skoz vokna pogledale jen kmav smo ble u Clovco. Ane pedeset jh je švo koj s cugam napre h Gospe Svete, ta druj so se pa po Clovc skvartirale. Na stacjon sta nas čakava Slovenca g. monsignor Valentin Podgorec jen profesor u penzjono g. Petavar.

Pr Gospe Svete je glih sonce u ta velče turne posjav, k smo preče cerkl šle. Cev dan ga ni bo, nam je pa le razsvetlu staro našo božjo pot jen nas je zagotovu, de nas bo nasledna dva dni gru, kar je tud res bo.

To j lpo pr Gospe Svete! Cerku je ulika, sred gospo-svečga pola stoji na mejhmo gričo, dva turna ima, okol jen okol so pu crkvene hiše, uštarije jen druga poslopja. Mav bl „spodej je kloštr, čer so se učash posebn Gorenke šovale jen špraše učile. Tud naša gspodična Marica, k je u Run, je bva ankat notre jen je zej tud šva, pa še use ženšče so tam prenočiše dobile. Mošč so pa tud use komot spale po uštarijah, čer majo posebe uliče cimre za romarje.

Pa smo ta prvo u cerku šle. Glih nemšče šmarnce so ble. Ldi mavo. Rožnkranec so molile jen ltanije. Zapel so na kor še kar dobro. A poj smo zvedle, de so dkleta s kloštra pele. Lpo se nam je to zdevo, de j za konc usa cerku zapeva: „Mutter laß Dich noch einmal grüßen — — —“

U uštarijah so nam „Kranc“ pravle. Rzveselil so se nas. Zej jm gre bl svaf, k ni Krancov. Ana mamca pr

Sondvirto je bva posebn veseva, k je našo špraho slišova. Sama j bva zvečer pr hiše. Use je upravva. Je bva za kuharco, kelnarco poj za rajtnže. U rajtngah je bva tok prvcanc natančna de j zmeraj u pričó anga drujga prešteva, poj je šele vn dava. Gspod kopvano se j pa po rof postavva, k je votu, de b cimer pokazava, čer bodo prenočvavc spale. Je rekva: „Pr mn je use rajn jen fajnl! Še usak Kranc je biv kutent, pa tud til bojo!“ S tmo j bo zgovareneno. Res ni nč ugava, use prenočvavc so bli kutent. Ta druj jutr se j pa spet gspoda kopvana prjeva. Je rekva: „Zakaj mn niso preh pisale? Uhka b pripravva golaša poj drujga dovel. S Kranc je biv še zmerej dobr kšeft. Dons sm še posebn kutent. To so sam bl fajnl jen golont ldje. Pošten pvačajo, poj use maja gnarja dovel!“ Nč s ni dava preh dopovedate, dokler j ni bo oblubljen, de bo u drugo že pr an glih napre zvedva, kakšne piskre jen kastrole nej za prhod Trščanov prštima. (Dalje prihodnjč.)

Razno.

Preselli se 24. maja č. g. Matej Škerbec, častni kanonik, iz Tržiča v Olševek v Šenčurski župniji pri Kranju, ki je bival tu od 23. novembra 1923.

Vincencijevi konferenci je daroval g. ravnatelj Ivan Peharc Din 100 v spomin g. Franca Ahačiča mesto venca. Iskrena hvala!

Za Rokodolski dom je daroval g. dr. Kozma Ahačič ob smrti svojega očeta Din 1000. Bog plačaj!

Procesija sv. R. T. je letos vsled slabega vremena izostala in se je vršila vsa pobožnost v cerkvi. Druga procesija se je že razvila po mestu, pa je začel padati dež in smo morali nazaj v cerkev s svetim R. T.

Romanja k Gospej Sveti se je udeležilo 420 oseb — kakih 40 iz sosednjih župnij — vsi drugi iz domače župnije. Romanje se nam je prav krasno obneslo, imeli smo lepo vreme, ni bilo najmanjše nezgode in bilo je splošno vse zadovoljno. Vsi udeleženci so se povsod vedli prav dostojno, da smo pri Nemcih imponirali! Posebno naš pevski zbor in disciplinirani nastop v cerkvi pri Gospej Sveti in v Celovcu je vsem ondodnim krogom zelo imponiral! Da dopisniku lažinaprednosti ni dal naš izlet miru, je razumljivo in bilo bi skoro čudno, če bi se ne bil obregnil ob naše romanje, zato je moral napisati, „da so udeleženci pustili doma dolgove in da bi bilo bolje, da bi bili plačali neplačane račune po trgovinah, kakor da so šli na romanje.“ Mislim, da bi bilo bolje, ko bi bil slavni dopisnik iskal „pufa“ v svojih vrstah in pri onih, ki zapravljajo denar v ponočevanju in pijančevanju, toda teh ni bilo med romarji! Če kdo „zamaušla“ eno noč 1500 Din — to je vse v redu —, če eno noč zapije in zapravi po 1000 Din, tudi nič hudega, če ima „pufa“ čez glavo, če je le iz gotovega kroga, če gre pa kdo na romanje in v treh dneh porabi kake 180 do 200 Din — to je pa v očeh istih krogov — že zapravljanje!

Prvo sv. obhajilo je prejelo dne 17. junija 72 otrok. Tudi letos je bilo po popoldanski službi božji javno izpraševanje vseh prvoobhajancev. Otroci so se prav dobro odrezali, mislim, da bi bil marsikdo izmed odraslih v zadregi, ko bi bil vse to vprašan, kar so tako dobro znali naši malčki! Da tako izpraševanje v cerkvi zanima vso našo javnost, kaže polna cerkev navzočih odraslih! Najboljši učenci so prejeli darila: mašno knjižico. Najbolj pridni so bili sledeči: Sašo Lajovic, Silva Pohar, Anica Ogris, Drago Ahačič, Doroteja Salberger, Silva Štrumbel, Vladko Valjavec, Stanko Stritih, Ana Kunej, Marija Košir, Drago Žabkar, Anton Mali, Angela Zabovnik.

Od 1. do 20. julija sem odsoten — grem v Lurd —, tačas bosta vodila župno pisarno gg. kaplana.

Uradne ure v juliju in avgustu v župni pisarni: V pondeljek od 8. do 9. ure dop. V torek od 8. do 11. ure dop; od 3. do 5. pop. — Od 5. do 7. je izpraševanje za ženine

in neveste. V sredo od 8. do 11. ure dop. in od 4. do 6. ure pop. V soboto od 8. do 11. ure dop. in od 2. do 6. ure pop. Prosim, da ta čas prihajate v pisarno po možnosti, da ne boste hodili morda zaman.

Fotografije gosposvetskih romarjev se še na razpolago, dobe se v župnišču po Din 4.

Kapelica na Kofcah je bila blagoslovljena na praznik sv. Janeza Krstnika v nedeljo dne 24. junija. Isti dan se je vršila v njej prvič sv. maša. K blagoslovitvi in k sv. maši se je od blizu in daleč nabralo mnogo ljudstva, pri sv. maši je bilo okrog 500 ljudi. Pri sv. maši je prav dobro prepeval cerkveni moški zbor, pred mašo in po maši pa je naša društvena godba s svojim strumnim nastopom vzbujala splošno občudovanje in s svojimi točkami mnogo pripomogla k prav veselemu in svečanemu razpoloženju velike množice planincev. Tako je prvo žegnanje na Kofcah prav sijajno poteklo. Kapelica na Kofcah je prav lična, tako ljubka najbrž ni nikjer dosedaj v slovenskih planinah. Načrt za njo je napravil tesarski mojster Anton Stritih ml.. Notranjo opravo je nabavila župna cerkev. Slike za altar je naslikala gđc. Tončka Štamcar, strokovna učiteljica na trziški meščanski šoli, ki je tudi poslikala okvir slike, mašni plašč — beli —, prt na altarju, kakor tudi blazino za mašno knjigo. Vse je poslikano na res lep način s planinskimi motivi. Kapelica in posebno altarna oprema je vzbujala splošno občudovanje na Kofcah, kakor tudi v nedeljo dne 17. junija, ko je bila vsa oprema razstavljena v kaplaniji. Na Kofcah je bilo med sv. mašo darovanje za opremo, ki je prineslo Din 622.50. Sv. maše na Kofcah bo domača duhovščina opravila dvakrat na mesec, če bo mogel še kako nedeljo opraviti sv. mašo kak drug duhovnik, bomo to že oznanili pravočasno.

Cerkveni Glasnik avgusta meseca ne izide in je ta številka dvojna za julij in avgust.

Anton Vovk:

Tomaž Pirc, sloveč zdravnik.

L. 1837. se je Tomaž Pirc poročil s hčerko podobarja Gašperja Gecelj iz Kranja. Ko je šel k izpraševanju, je bilo kar 18 parov naenkrat pred kranjskim dekanom. Zadnji je prišel na vrsto Pirc. „No“, je dejal dekan, „Vi ste že mnogo ljudi raztelesili, povejte mi, kje ima človek dušo?“ „Gospod dekan“, je odvrnil Pirc, „tega pa ne vem. Jaz sem le raztelesil vsakega potem, ko je bil že brez duše“. S tem je izpraševanje opravil.

Pirčev zakon je bil srečen. Z blago ženo Jožefo je vzgojil 12 otrok. Od teh živijo danes še 3 hčerke in sicer gđc. Zofija in Serafina v Trziču in ga Ivana, por. Goecken, v Gradcu. Kot oče je bil strog, a poln ljubezni do svojih otrok. Vedno jih je učil, zlasti pri obedah, in pogovarjal se je z njimi o najrazličnejših stvareh. Skrbel je za dobro čtivo in sploh vse je storil, kar je bilo mogoče storiti za izobrazbo v tedanjih časih. V njegovi hiši je bilo izpolnjevanje božjih in cerkvenih zapovedi res nekaj svetega. Razkošnosti in lenobe ni poznal sam in tudi pri otrocih je ni dopustil. V gostilni je rad povedal kakšno osoljeno in robato, doma pri družini pa ni nikdar izrekel dvoumne besede ali kletvine. Zlasti je svaril otroke pred igrami za denar. Kvart, katere je nazival „hudičeve podobice“, ni smel videti v svoji hiši. Pred jedjo in po jedi je molil naprej sam, družina mu je pa odgovarjala. Strogo je pazil, da so bili otroci vsako nedeljo pri službi božji; pazil je na poste in bil je posebno vnet častilec sv. Rešnjega Telesa. Že kot dijak je naredil zavezo s tremi drugimi tovariši, da bo vse svoje življenje zlasti častil sv. Reši je Telo. To zavezo je častno držal.

Bil je usmiljenega srca posebno do revežev. Ni jih samo zastonj zdravil, dajal jim je tudi zdravila zastonj in pogosto še denar. Če ga je potreben berač poprosil miloščine, je segel v žep in nič ni pogledal, koliko drobiža je zagrabil. Svojim otrokom je večkrat govoril: „Otroci, le

miloščina je denar, ki ima onkraj groba kaj veljave; vse drugo bomo pustili tukaj!“ Tak oče je pač z zgledom in besedo lepo vplival na svojo družino!

Leta 1850. se je Tomaž Pirc preselil v Trzič. Tu je deloval kot okrajni zdravnik do svoje smrti 18. junija 1880. Dvanajst let je stanoval v „Žajfarjevi“ hiši, ki je bila last pokojne g. Marije Tekster, danes pa pripada ge. Jagodičevi. Po dvanajstih letih se je preselil v bivšo Bučarjevo hišo, v kateri gospodarji danes g. Niko Teuerschuh. V tej hiši se je rodil tudi pokojni g. svetnik Karel. Po dveh letih nato je kupil od g. Justina Reithereka za 1800 goldinarjev hišo, v kateri sta gđc. Zofija in Serafina še danes. Kupcev za to hišo je bilo veliko. A ko so zagledali pri dražbi zdravnika Pirca, so vsi odstopili. Spoštovanje jim je narekalo, da mu niso dražili.

V Trziču in daleč okrog ie bil zdravnik Pirc visoko spoštovana osebnost. Bolniki so od vsepovsod iskali pri njem pomoči. V najrazličnejših boleznih je znal pomagati z zdravili in posebno krepko tudi z besedo. Pa o tem v posebnem poglavju. — Vsak dan je zahajal v gostilno k „Slugi“, kjer se je v posebni sobi zbirala trziška inteligenca, da je modrovala pri „bržanki“. Redno vsak dan je hodil tudi čitat novine v kavarno Švicarja Johanna Karla, ki se je nahajala v prostorih Devove hiše, kjer prebiva sedaj dr. Hawlina.

V tisti dobi Trzič ni imel nobenega fotografa. Od časa do časa je pa prišel fotograf iz Kranja, da je slikal trziške obraze. Večkrat se je zgodilo, da je prišel fotograf zastonj. Pa znal si je pomagati. Šel je ob takih prilikah kar v kavarno, počakal je tu na zdravnika Pirca in ujel ga je v svoj aparat. Slike Pirčeve je vedno in povsod lahko prodal. Dogovorno z nekim trgovcem je ta iznajdljivi fotograf dal napraviti celo tobakarske pipe, na katerih se je svetila podoba zdravnika Pirca.

Postave je bil Pirc srednje in debele. Čez pas je meril nič manj kot 2 metra.

Najlepši dnevi za zdravnika Pirca so bili vsako leto o Veliki noči in na praznik sv. Rešnjega Telesa. Za procesijo je stopal tedaj vedno poleg duhovščine ob nebu; v roki je držal debelo svečo in njegovo pobožno vedenje je zbuvalo splošno pozornost in priznanje. Ko se zadnje leto življenja ni mogel vsled boleznih udeležiti telovske procesije, mu je bilo silno hudo. Poklical je k postelji svoje otroke in jim je naročil, da so mu prinesli iz vrta od vseh razcvetenih rož po en cvet v bolniško sobo. Te cvete je dal postaviti v posodi na peč, vsedel se je, gledal cvetje in govoril: „Zdaj imam tudi jaz praznik sv. Rešnjega Telesa!“ Želel je sedeč počakati, da pride procesija mimo njegove hiše, a bolezen mu tega ni dopustila.

Križe hude bolezni je prenašal voljno in potrpežljivo. „Tolikim sem pomagal, samemu sebi pa ne morem!“ je govoril večkrat. Zdravniki so ga silili, naj si pusti injicirati. Pa ni privolil. Odvrnil jim je: „Pijan ne grem na oni svet!“ Previden je bil na smrtni postelji štirikrat. Molil je veliko in obiskovalcem je jako rad citiral besede sv. pisma ali izreke Tomaža Kempčana. Kempčanova knjižica „Hoja za Kristusom“ je vedno ležala na njegovi nočni omarici. Ko sam ni mogel več čitati, je kar po vrsti klical otroke, da so mu čitali glasno spokorne psalme. „Vse me bo zapustilo, samo dobra dela gredo z menoj“, tako je govoril zadnje dni pred smrtjo. Dobrih del je blagi mož nabral v svojem življenju pač veliko! Med molitvijo in pri polni zavesti je izdihnil svojo dušo dne 18. junija 1880. Njegovo truplo so položili k počitku na trziškem pokopališču koncem stare zakristije — in danes leži pod novo zakristijo.

2. Njegovo zdravljenje.

Tomaž Pirc je bil sicer zdravnik iz stare kirurški šole, pa je bil jako spreten in vešč. Bolnikov ni dosti izpraševal, sam je kmalu spoznal vsako bolezen. Imel je z bolniki potrpljenje in usmiljenje, vsakomu je znal izreči to-

lažilne besede. Sitnežem in nerodnežem je pa odgovarjal z robato besedo. Seveda so si ljudje bolj zapomnili njegove robate kot pa poučujoče besede. Vsepolno njegovih muhastih in osobljenih izjav se je ohranilo do danes. Veliko je seveda tudi Pircu pridejanih.

Bolnike z navadnimi boleznimi je sprejemal kar skupno. Povedal je vsakemu svoje mnenje, kar naravnost in tudi za gospodo ni iskal izbranih besed. Rad je zdravil z domačimi zdravili in zato so imeli zlasti kmečki ljudje veliko zaupanje do njegovih navodil. Tudi lekarno je imel sam. Zdravila so bila pri njem poceni; reveži so jih dobivali navadno zastoj.

Ne samo kmečki in delavski sloji, tudi gospoda je rada iskala pri Pircu zdravniške pomoči. Klicali so ga dostikrat v Ljubljano. Po gorenjskih graščinah so ga dostikrat pridržavali kar cel teden. Trikrat je bil klican tudi na Dunaj. Prvič je šel zdraviti soprogo dunajskega župana Zelinka, drugič so ga klicali k smrtni postelji državnega poslanca dr. Lovra Tomana, ki je bil Kamnogoričan, tretjič ga je pa klicala neka baronica. Ta baronica je bila silno nervozna (sitna). V predsobi se je moral Pirc razgovarjati celo uro, da je bolnica uvidela, če bo mogla prenesti njegov glas. Ko je izrekla: „Prijetno govori, naj pride, je Pirc vstopil in zagledal je baronico vso zavito v vato. Svežega zraka se je najbolj bala, češ da ji razburja živce, Pirc jo je pregovoril, da se je sprijaznila z zrakom in kmalu je popolnoma okrevala. Vsako leto jo je potem obiskal na Bledu, kamor je zahajala na letovišče.

Mnogoterim boleznim je dajal zdravnik Pirc take recepte, ki veljajo tudi še sedaj. Večkrat je prišla k njemu kakšna zakonska polovica in zahtevala izpričevalo bolečin vsled moževih bunk. Ali Pirc je skoraj vedno pregovoril take ženske, da niso tožile in da so se zopet sprijaznile z možmi. Navadno je ob takih prilikah dejal: „V cerkev pojdi, Bogu potoži in potrpi!“ — Alkoholikom, ki so mu tožili, da ne morejo jesti vsled želodčnih težav, je kar po vrsti odgovarjal: „Seveda, ko bi mogel želodec iz tebe vzeti, oprati, na plankah posušiti in zopet nazaj dejati, bi ti že pomagal. Tako ti pa ne morem.“ — Revežem je za račun navadno rekel: „Kaj boš dal, saj nič nimaš.“ — Bogataše, o katerih je vedel, da zatirajo revne, je rad tudi pri zdravljenju ošteval in navadno je pripomnil: „Pa me pojdi tožit!“

Posamezne slučaje različnih boleznih je pa zdravnik Pirc zdravil in ozdravil kar z osoljeno becedo. Poglejmo nekatere!

Nekoč so se pripeljali trije Visočani v Tržič. „Kaj bi radi, možje.“ jih je vprašal Pirc, ko so prišli k njemu. „Nekaj bolehnih smo, gospod doktor! Prišli smo, da nam pomagate in da daste kaj za zdravje!“ Pirc se je vsedel na svoj stol, jih je nekaj časa ogledoval, nazadnje je pa rekel: „Možje, malo manj pijte in malo več delajte, pa boste vsi zdravi. Drugih zdravil za vas nimam.“ Možje so odšli, pred vrati so se pa spogledali in rekli: „Kdo mu je neki povedal?“

Prileten mož je prišel prosit Pirca zdravil in je povedal: „Saj bi bil že prej prišel, pa peš težko hodim; kobile pa nisem rad napregel, ker je breja.“ Pirc se je zarežal: „Dedec, pa škripni, če se ti kobila bolj smili kakor pa sam!“

Drugič je prišel k Pircu bolehen mož in je opomnil: „Bojim se, da bi se me jetika ne prijela.“ „Kaj se boš bal, saj jo imaš že polne hlače“, mu je priletelo v odgovor.

Nekdo je pokazal Pircu tur za vratom in ga je vprašal, kaj bo iz tega. „Še en trebuh ti bo zrastel“, je odgovoril Pirc. „Pa oba moja skupaj ne bosta odtehtala tvojega“, je odvrnil obiskovalec. Pircu je ta odgovor zelo ugajal in dal mu je zastoj zdravila.

Polde Gosar iz Spodnjih Dupelj je prišel k Pircu in mu je potožil, da ga tišči v grlu. Imel je velik „krof“ in bil je tudi že čez 70 let star. „Kaj misliš, da boš sodnjemu dnevu trobil?“, mu je dejal Pirc.

Zbolela je v Tržiču mlada gospodična iz premožne hiše. Poklicali so Pirca in ga vprašali, kakšno bolezen ima

deklica. „To so kože“, je odvrnil zdravnik. „Ah“, je zaklicala bolnica, „pa vendar ne take kakor so kmečke?“, „Ne, ne, ne“, je odgovoril Pirc, „rogov vaše ne bodo imele!“

Smartinski kaplan Val. Lah se je pogovarjal s Pircem o ljudskih strasteh. Modro je Pirc dejal: „Če bi ne bilo tistih, ki jim vi pravite poglavitni grehi, bi ne bilo treba ne vas ne nas!“

Duhovnika, ki je silno hitro hodil in je potožil Pircu, da ga tišči v prsih, je Pirc zdravil z besedami: „Saj ni čuda, da vas vse boli. Letate po hribih in jarkih kakor huda ura. Hodite tako, kakor ljudje hodijo, pa vas ne bo nikjer bolelo!“

Graščakinja je imela dve hčerki bolj piškavega zdravja. Starejša je bila že omožena, mlajša pa je bila v tistih letih, ki ženskam sitnosti delajo. Tiščalo jo je v prsih in po obrazu se ji je spuščalo, kar je bilo mladi gospodični silno neprijetno. „K Pircu bo treba iti“, je dejala graščakinja in ukazala je zapreči kočijo. „Gospod doktor! Ne vem, kaj bo z našo Julko. Poglejte, kakšna je!“ „Nič ne bo sile, gospa! Bo kmalu dobro!“ „Saj jo boste menda kaj preiskali, ali ne!“ „Kaj vam pride na misel? Ali menite, da bom gospodično v zadrego spravljaj. Saj vem, kaj ji je. Kaj bom bolezen šele iskal in čemu bi trkal po gospodični, kakor bi hotel zajca spoditi iz grma! Nič drugega ni treba, kakor da ji kuhate smrečja in s tisto vodo naj se umiva.“ „Kakšnega smrečja, gospod doktor?“ „No, tistega, ki ga kravam sekate za steljo. Kar v šupi zagrabite par pergišč, vrzite v lonec in zavrite. S to v smrečju prekuhana vodo naj se gospodična umiva in kmalu bodo izginili vsi izpuščaji.“ „Kaj naj pa Julka uživa? Kave menda ne?“ „Zakaj pa ne? Le je naj in pije, kar ji diši!“ Graščakinja se je zdaj za mlajšo hčerko že oddahnila, pa je vprašala še za starejšo: „Tudi Marica je vedno nekaj bolehnja; ne vem, kaj bo z njo.“ „Kaj bo? Če ne more živeti, pa naj umrje! Saj človek, ki je vedno sebi in drugim napoti, tako ni za drugega, kakor za smrt!“ Graščakinja je ta odgovor zaprl sapo. Vendar se je še ojunčila in je vprašala še za sebe: „Mene pa desna noga vedno bolj boli v kolenu. Ne vem, kaj je to?“ „Saj vas bo tudi leva začela boleti, če si ne boste dali miru! Ali vam je treba vsako jutro oblezti na vse zgodaj vse svinjake in bleve? In čemu hodite cel božji dan po polju za plevicami in žanjicami? Obe nogi vas bosta še boleli!“ Gospa se je s hčerkama poslovila in rada je pripovedovala, kako ji je zdravnik Pirc vest izprašal. Njegovi nasveti so tudi pomagali.

Tudi dober prorok je bil Pirc. V kriškem župnišču je bolehal mlada dekla. Pregovorili so jo, da je prišla v Tržič k zdravniku. Pirc ji je resno napovedal: „Le hitro pojdi domov in lezi v posteljo! Previdijo naj te, da ne umrješ v župnišču brez sv. zakramentov!“ Prestrašena se je dekla vrnila domov in deloma v smehu, deloma v joku, je pripovedovala, kaj ji je povedal „neotesani padar.“ To je bilo v sredo. V nedeljo je pa dekla že ležala na mrtvaškem odru.

Nekega zastarenega pijanca je Pirc pregovarjal: Pusti žganje, če hočeš še živeti. Ako ga ne pustiš bo tvoje poslednje olje v kakšnem jarku!“ Mož ni pustil žganje in ne dolgo potem je padel nad Lešami v neki jarek in tam je umrl.

Včasih je seveda Pircu tudi spodletelo, ko je komu napovedoval strahoto boleznih. A ker je bilo to bolnikom le v korist, mu zato pač nihče ni zameril.

Sam o sebi je Pirc natančno napovedal dva meseca naprej, kdaj bo umrl.

* * *

Približno takle je bil torej Tomaž Pirc. Imeniten spreten, večšč, prebrisan in iznajdljiv v svojem zdravniškem poklicu; originalno dovtipen in včasih robato osoljen v svoji besedi, a kljub temu zelo priljubljen; vrl mož, skrben oče, prepričan katoličan. Peto desetletje že počiva njegovo truplo za tržiško cerkvijo, toda spomin nanj pa še živi. In ta spomin bo še živel. —

(Konec.)